

Cuprins

PREFAȚĂ	
INFRAȚIUNEA COMISIVĂ PRIN OMISIUNE – UN PARADOX?	13
ABREVIERI	15
STRUCTURA LUCRĂRII	17
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNEA COMISIVĂ PRIN OMISIUNE – O PROVOCARE	19
I.1. Introducere.....	19
I.2. Reglementarea infracțiunii comise prin omisiune.....	21
I.3. Noțiunea de „omitent”	23
I.4. De ce o provocare?.....	23
CAPITOLUL II. INCURSIUNI ÎN TEORIA CONȚINUTULUI CONSTITUTIV AL INFRAȚIUNII	26
II.1. Conținutul constitutiv al infracțiunii și principiul legalității incriminării	26
II.2. Conținutul constitutiv generic, conținutul constitutiv specific și conținutul concret al infracțiunii.....	28
II.3. Infracțiuni cu conținut închis de incriminare și infracțiuni cu conținut deschis de incriminare.....	29
II.4. Elementele conținutului constitutiv al infracțiunii. Elementul material al infracțiunii	35
II.4.1. Acțiunea ca element material al conținutului constitutiv al infracțiunii	37
II.4.2. Inacțiunea ca element material al conținutului constitutiv al infracțiunii	39
II.4.3. Există un supra-concept care să înglobeze omisiunea și acțiunea?	42
II.4.4. Distincția dintre acțiune și omisiune ca elemente materiale ale conținutului constitutiv al infracțiunii.....	47
II.5. Infracțiuni comise și infracțiuni omise.....	50

II.5.1. Infracțiuni comise prin omisiune și infracțiuni comise prin omisiune.....	52
II.5.2. Infracțiuni omise prin omisiune și infracțiuni omise prin omisiune.....	55
II.5.3. Distincția dintre infracțiunea omisivă proprie și infracțiunea omisivă improprie	59
II.6. Infracțiuni de rezultat și infracțiuni de pericol	61
II.7. Distincția dintre omisiune ca fapt material, omisiune ca element material al infracțiunii și infracțiunea comisivă săvârșită prin omisiune (infracțiunea omisivă improprie)	67

CAPITOLUL III. INFRACTIUNEA COMISIVĂ PRIN OMISIUNE ȘI PRINCIPIUL LEGALITĂȚII INCRIMINĂRII	69
III.1. Principiul legalității incriminării – aspecte generale relevante din perspectiva infracțiunii comise prin omisiune	69
III.2. Principiul legalității incriminării din perspectiva Curții Europene a Drepturilor Omului	72
III.3. Principiul legalității incriminării în România, în jurisprudența recentă a Curții Constituționale a României	79
III.4. Infracțiunea comisivă prin omisiune și principiul legalității incriminării	82
III.4.1. În absența unei reglementări exprese, infracțiunea comisivă prin omisiune este incompatibilă cu principiul legalității incriminării.....	83
III.4.2. Infracțiunea comisivă prin omisiune este compatibilă cu principiul legalității incriminării și în absența unei reglementări exprese	88
III.4.3. O clauză generală de echivalare a omisiunii improprii cu acțiunea este compatibilă cu principiul legalității incriminării	92
III.4.4. O clauză de echivalare a omisiunii improprii cu acțiunea nu este compatibilă cu principiul legalității incriminării. Sistemul <i>numerus clausus</i>	95
III.5. Decizia Curții Constituționale a României nr. 650/2018 – un test de constituționalitate a art. 17 C. pen. român	99

CAPITOLUL IV. LATURA OBIECTIVĂ A INFRAȚIUNII OMISIVE IMPROPRII.....	111
IV.1. Introducere	111
IV.2. Existența unei situații tipice generatoare a obligației de a acționa.....	115
IV.3. Neîndeplinirea obligației de a acționa	116
IV.4. Capacitatea de a acționa (capacitatea de a evita rezultatul)	118
IV.4.1. Posibilitatea fizică de a evita rezultatul	119
IV.4.2. Elementele intelectuale ale capacității de evitare a rezultatului.....	120
IV.5. Urmarea socialmente periculoasă	123
IV.6. Legătura de cauzalitate	123
IV.6.1. Teoria interferenței	125
IV.6.2. Teoria cauzalității naturale	126
IV.6.3. Teoria probabilității de evitare a rezultatului.....	127
IV.6.4. Poziții care neagă existența unei legături de cauzalitate. Poziția lui Armin Kaufmann și cauzalitatea potențială	133
IV.6.5. Poziția lui Claus Roxin	135
IV.6.6. Perspective asupra cauzalității în spațiul de <i>common law</i>	137
IV.6.7. Cauzalitatea omisiunilor în cazul deciziilor colegiale.....	139
IV.7. Poziția de garant – element din structura laturii obiective.....	140
IV.8. Este posibilă infracțiunea comisivă prin omisiune fără existența unei poziții de garant?	142
IV.9. Condiția echivalenței	145
IV.9.1. Condiția legală de echivalență.....	145
IV.9.2. Criterii de analiză a echivalenței	152
IV.9.2.1. Criteriul cauzalității negative (posibilitatea evitării rezultatului).....	152
IV.9.2.2. Criteriul uzului comun lingvistic	152
IV.9.2.3. Criteriul controlului mișcării.....	154
IV.9.2.4. Criteriul creării sau al sporirii riscului	155
IV.9.2.5. Criteriul barierei de control.....	156
IV.9.2.6. Criteriile alternative ale lui Gimbernat	157

IV.9.3. Categoria intermediară a „omisiunii pure de garant”	158
IV.9.4. Este inclusă poziția de garant în condiția echivalenței?	161

CAPITOLUL V. TEORIA IZVOARELOR FORMALE ALE POZIȚIEI DE GARANT

V.1. Introducere în teoria poziției de garant	163
V.2. Introducere în teoria izvoarelor formale	169
V.3. Legea	170
V.4. Contractul.....	173
V.4.1. Contract în sens civil sau asumarea voluntară a obligației?	175
V.4.2. Valabilitatea și executarea contractului ca izvor al obligației de acțiune.....	179
V.5. Conduita anterioară periculoasă.....	185
V.5.1. Istoric	185
V.5.2. Descriere generală	186
V.5.3. Conduita anterioară trebuie să creeze un risc sau să sporească un risc preexistent	191
V.5.4. Conduita anterioară care s-a menținut în sfera riscului permis	193
V.5.5. Nu există poziție de garant dacă lipsește o relație cu scopul de protecție al normei între conduita anterioară și rezultatul iminent.....	195
V.5.6. Nu există poziție de garant dacă pericolul provocat de comportamentul anterior rămâne în sfera de responsabilitate a persoanei puse în pericol.....	196
V.5.7. Conduita anterioară comisă din culpă.....	196
V.5.8. Conduita anterioară fortuită	198
V.5.9. Conduita anterioară comisă sub imperiul cauzei justificative a legitimei apărări (omisiunea de salvare).....	200
V.5.10. Conduita anterioară comisă sub imperiul cauzei justificative a stării de necesitate.....	204
V.5.11. Critica teoriei conduitei anterioare	205
V.6. Critica teoriei formale.....	206

CAPITOLUL VI. TEORIA IZVOARELOR MATERIALE ALE POZIȚIEI DE GARANT ȘI ALTE PERSPECTIVE	209
VI.1. Descriere generală a teoriei izvoarelor materiale (teoria funcțiilor)	209
VI.2. Funcția de protecție a unei valori sociale	210
VI.2.1. Obligații de protecție derivate din relații familiale sau relații asemănătoare	213
VI.2.2. Situația particulară a concubinilor și a relațiilor asemănătoare	219
VI.2.3. Obligații derivate din comunitatea de viață (de conviețuire).....	222
VI.2.4. Obligații derivate din participarea la comunități de pericol	226
VI.3. Funcția de supraveghere sau control al unei surse de pericol	228
VI.3.1. Sfera de control al agentului	231
VI.3.2. Obligația de a supraveghea sau controla surse de pericol non-umane	233
VI.3.3. Responsabilitatea pentru conduita altor persoane.....	247
VI.3.4. Critica teoriei funcțiilor.....	251
VI.4. Obligații de competență instituțională și obligații de organizare – teoria izvoarelor lui Günther Jakobs	251
VI.4.1. Obligațiile de organizare	253
VI.4.2. Obligațiile de competență instituțională.....	257
VI.4.3. Critica teoriei lui Jakobs	261
VI.5. Responsabilitatea pentru încălcarea „obligației de asigurare a traficului”	261
VI.6. Cauza <i>Lederspray</i> și cauza <i>Colza</i> – responsabilitatea penală pentru omisiunea de a retrage produse periculoase.....	264
VI.7. Obligația de acțiune poate fi doar juridică, sau și etică sau morală?.....	276
CAPITOLUL VII. ELEMENTUL SUBIECTIV AL INFRAȚIUNII OMISIVE IMPROPRII.....	278
VII.1. Aspecte privind vinovăția în cazul infracțiunii omisive improprie	278
VII.2. Intenția în cazul infracțiunii omisive improprie.....	283

VII.2.1. Structura intenției în cazul infracțiunii omisive impropriei	283
VII.2.2. Elementul cognitiv și elementul volitiv	284
VII.2.3. „Cvasi-intenția” în cazul infracțiunii omisive impropriei – teoria lui Armin Kaufmann	287
VII.2.4. Delimitarea intenției de culpă în cazul infracțiunii omisive impropriei	291
VII.3. Culpă în cazul infracțiunii omisive impropriei	292
VII.3.1. Chestiuni introductive. Distincție dintre lipsa de diligență și neîndeplinirea obligației de a acționa.....	292
VII.3.2. Formele infracțiunii omisive impropriei comise din culpă	294
VII.4. Praeterintenția în cazul infracțiunii omisive impropriei.....	300
 CAPITOLUL VIII. FAZELE INFRACTIUNII OMISIVE IMPROPRII	301
VIII.1. Introducere.....	301
VIII.2. Faza internă a infracțiunii omisive impropriei	306
VIII.3. Actele preparatorii în cazul infracțiunii omisive impropriei.....	307
VIII.4. Începutul executării la infracțiunea omisivă improprie....	308
VIII.4.1. Poziții bazate pe factorul temporal	310
VIII.4.1.1. Criteriul începutului inacțiunii	310
VIII.4.1.2. Criteriul valorificării primei posibilități de salvare a valorii sociale ocrotite	311
VIII.4.1.3. Criteriul nevalorificării ultimei șanse de salvare a valorii sociale ocrotite	313
VIII.4.2. Criteriul intervenției eficiente.....	316
VIII.4.3. Criteriul apariției pericolului pentru valoarea socială ocrotită.....	316
VIII.4.4. Criteriul abandonului succesiunii evenimentelor	321
VIII.4.5. Distincții raportate la șansele de salvare a valorii sociale ocrotite.....	323
VIII.4.6. Criteriul energiei criminale (teoria lui Gründwald)	325
VIII.5. Tentativa imperfectă și perfectă în cazul infracțiunii omisive impropriei	327

VIII.6. Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului	329
VIII.6.1. Desistarea la infracțiunea omisivă improprie.....	329
VIII.6.2. Împiedicarea producerii rezultatului la infracțiunea omisivă improprie	331
VIII.7. Tentativa neidonee în cazul omisiunii improprie	331
VIII.8. Momentul consumării și momentul epuizării.....	332
CAPITOLUL IX. INCIDENȚA CAUZELOR JUSTIFICATIVE ȘI DE NEIMPUTABILITATE	335
IX.1. Antijuridicitatea infracțiunii omisive improprie	335
IX.1.1. Legitima apărare.....	336
IX.1.2. Starea de necesitate	337
IX.1.3. Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații	338
IX.1.4. Consimțământul victimei	339
IX.2. Cauzele de neimputabilitate	339
IX.2.1. Cauze de neimputabilitate care se transformă în cauze ce înlătură tipicitatea infracțiunii omisive improprie....	340
IX.2.2. Eroarea.....	342
IX.2.3. Cazul fortuit	345
IX.3. <i>Omissio libera in causa. Actio libera in omittendo</i>	346
IX.3.1. <i>Omissio libera in causa (in agendo/in omittendo)</i>	346
IX.3.2. <i>Actio libera in omittendo</i>	350
CAPITOLUL X. MODALITĂȚI DE REGLEMENTARE A INFRAȚIUNII COMISIVE PRIN OMISIUNE.....	351
X.1. Dreptul francez și „Sechestrata din Poitiers”	351
X.2. State în care s-a reglementat expres infracțiunea comisivă prin omisiune, fără a se reglementa sursele obligației de a acționa.....	355
X.3. Dreptul german și soluția atenuării facultative a pedepsei pentru omisiunea improprie.....	357
X.4. Scurt istoric în dreptul spaniol	360
X.5. State care reglementează infracțiunea comisivă prin omisiune și detaliază sursele obligației de a acționa	363

X.6. <i>Common law</i>	365
X.6.1. Încercări de defnire.....	366
X.6.2. Condițiile răspunderii pentru omisiunea improprie	369
X.6.2.1. Obligația de a acționa	369
X.6.2.2. Capacitatea de a îndeplini obligația.....	375
CONCLUZII	379
BIBLIOGRAFIE	385